

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут права

08-04-10S

СИЛАБУС SYLLABUS	Теорія держави та права State Theory and the Law	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK11	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	08	Право Law
Спеціальність Field of Study	081	Право Law
Освітня програма Degree Programme	Право Law	

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни *Теорія держави та права* для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою *08Право, спеціальності 081 Право*. Рівне. НУВГП. 2024. 13 с.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/30683/>

Розробники силябусу:

Сахнюк Віта Володимирівна, доктор філософії з права, доцентка кафедри інформаційного права та юридичної журналістики

Силабус схвалений на засіданні кафедри інформаційного права та юридичної журналістики Протокол № 2 від «25» вересня 2024 року

В.о. завідувача кафедри інформаційного права та юридичної журналістики: доктор наук із соціальних комунікацій, професорка Мітчук О. А.

Керівник (гарант) ОП: к.ю.н., професорка Міщук І. В.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ права
Протокол № 2 від «26» вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: к.ю.н., професор Цимбалюк В.І.

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»	
<i>* ОК11 – навчальної дисципліни «Теорія держави і права» – складова освітньої програми 08 «Право», спеціальності 081 «Право», спрямована на формування професійної правничої правосвідомості та культури, системи правових понять та основних концепцій у сфері державно-правової дійсності., якій встановлено форму підсумкового контролю «екзамен» та визначено кількість 4 кредити ЄКТС.</i>	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>Бакалаврський (перший) ступінь вищої освіти</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Спеціальність	<i>081 «Право»</i>
Рік навчання, семестр	<i>I, 1-семестр</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>22 год. / 12 год.</i>
Лабораторні заняття:	<i>20 год. / 10 год.</i>

Самостійна робота:	78 год. / 98 год.
Курсова робота:	-
Форма навчання	денна / заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
<p>Лектор</p> 	<p>Сахнюк Віта Володимирівна, доктор філософії з права, доцентка кафедри інформаційного права та юридичної журналістики</p>
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сахнюк Віта Володимирівна
ORCID	ORCID ID: 0000-0001-5531-024X
Як комунікувати	v.v.sakhniuk@nuwm.edu.ua
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	
<p>Мета: підготовка висококваліфікованого фахівця у сфері права, формування професійної правничої правосвідомості та культури, системи правових понять та основних концепцій у сфері державно-правової дійсності.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розуміти основні закономірності розвитку державно-правової дійсності; • сформувати юридичне мислення та правову культуру майбутнього правника; • використовувати поняттєво-категоріальний апарат юридичної науки; • вміти використовувати загальнотеоретичні знання при вивченні галузевих дисциплін; • знати соціальні та історичні умови буття держави, цінність права, форми права, систему права, систему законодавства, правову систему та інші основні поняття. 	
Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1230	
Передумови вивчення* (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)	
-	
Компетентності	

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17. Здатність аналізувати правові процеси і явища в історичному контексті.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Структура та зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ

Тема 1. Теорія держави і права в системі юридичних наук. Методологія теорії держави і права

Опис теми: Поняття та складові юриспруденції. Наука та юридична наука. Система юридичних наук. Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Поняття та ознаки теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни. Об'єкт та предмет теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Історія виникнення та становлення теорії держави і права як науки. Методологія теорії держави і права. Поняттєво-категоріальний апарат юриспруденції. Основні напрями розвитку науки теорії держави і права на сучасному етапі.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 2. Передумови виникнення держави. Загальне вчення про державу

Опис теми: Основні закономірності виникнення держави. Особливості організації влади в первісному суспільстві. Чифдом. Основні теорії походження держави. Нетрадиційні теорії походження держави. Історичні типи держав. Поняття та ознаки держави. Суверенітет держави. Функції держави. Форми здійснення функцій держави. Сучасна держава: основні властивості. Трансформація функцій сучасної держави в умовах воєнного стану.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 3. Форми держави. Державна влада та механізм держави.

*Опис теми:*Поняття та значення форми держави.Форми державного правління: поняття і види.Форми державно-територіального устрою: поняття і види.Форми державного режиму: поняття та види.Влада як соціальний інститут. Поняття державної влади та її властивості. Державна влада. Поділ влади в державі на законодавчу, виконавчу та судову.Механізм держави: поняття, ознаки та структура. Реалізація теорії поділу влади в сучасних державах. Поняття системи «стримувань і противаг». Держава і місцеве самоврядування.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 4. Демократична, соціальна правова держава. Громадянське суспільство і держава.

*Опис теми:*Громадянське суспільство: історія становлення, поняття та структура. Співвідношення громадянського суспільства і держави.Громадянське суспільство в умовах війни.Демократія: поняття, принципи і форми.Співвідношення держави і права.Правова держава: ідея, основні характеристики.Основні характеристики соціальної держави.Держава та людина. Права людини: поняття, види, покоління прав людини.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ПРАВА

Тема 5. Поняття, сутність та цінність права

*Опис теми:*Основні теорії походження права. Соціальне регулювання у первісному суспільстві. Мононорма. Типи праворозуміння. Сутність, функції та цінність права.Об'єктивне і суб'єктивне право.Принципи права: поняття та класифікація.Право позитивне та природне.Право в системі соціального регулювання.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 6. Система права та система законодавства

*Опис теми:*Поняття, ознаки та структурні елементи системи права.Галузь права: поняття, критерії розмежування. Характеристика основних галузей права. Публічне і приватне право. Матеріальне і процесуальне право.Інститут права. Норма права: поняття, ознаки, класифікація. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція.Система законодавства: поняття, основні риси та структура.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 7. Форми права

*Опис теми:*Джерело права та форма права: співвідношення понять.Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та за колом осіб. Система законодавства та її співвідношення з системою права. Право та закон: співвідношення понять. Систематизація нормативно-правових актів (законодавства): поняття, принципи, форми.Правовий звичай.Правовий прецедент.Нормативний договір.Релігійний текст та юридична доктрина як форми права.

(Лекцій – денна: 4 год.; заочна: 2 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 14 год.; заочна: 18 год.)

Тема 8. Правотворчість, правореалізація та застосування норм права

*Опис теми:*Правотворчість: поняття, ознаки, функції, принципи. Тлумачення правових норм: поняття та види. Реалізація права: поняття, ознаки, форми. Правозастосування: поняття, ознаки, функції. Прогалини та правові колізії.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 9. Правові відносини та правова поведінка. Юридична відповідальність.

Опис теми: Правові відносини: поняття, ознаки, види. Структура правовідносин. Юридичні факти. Види юридичних фактів за правовими наслідками: правостворюючі, правозмінюючі, правоприпиняючі. Правомірна поведінка. Правопорушення: ознаки і види.Склад правопорушення. Юридична відповідальність в системі соціальної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Правосвідомість і правова культура. Законність і правопорядок.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 10. Правові системи сучасності

*Опис теми:*Національна правова система.Типологія права та національних правових систем.Прецедентний тип правових систем.Нормативно-актний тип правових систем.Звичаєво-традиційний тип правових систем.Правова система України.Міжнародна правова система. Процеси глобалізації, їх вплив на розвиток правових систем сучасності. Основні тенденції розвитку та взаємовпливу правових систем.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

№	Назва теми	РН	К-сть годин лекції (денна/заочна)	К-сть годин практичні (денна/заочна)	Література (основна/допоміжна)
1.	Тема 1. Теорія держави і права в системі юридичних наук. Методологія теорії держави і права	РН3, РН18, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 1, 12, 13, 28, 30, 34
2.	Тема 2. Передумови виникнення держави. Загальне вчення про державу	РН3, РН18, РН19, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 10, 12, 19, 23, 34
3.	Тема 3. Форми держави. Державна влада та механізм держави.	РН3, РН18, РН19, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 5, 10, 11, 12, 18, 19, 22, 23, 33, 34, 38
4.	Тема 4. Демократична, соціальна правова держава. Громадянське суспільство і держава.	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20, РН21	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 2, 3, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 3, 4, 5, 6, 7, 14, 23, 24, 27, 34
5.	Тема 5. Поняття, сутність та цінність права	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 23, 34
6.	Тема 6. Система права та система законодавства	РН3, РН13, РН19, РН20, РН21	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 16, 23, 25
7.	Тема 7. Форми права	РН3, РН7, РН13, РН18, РН19, РН20, РН21	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 2, 4, 5, 8, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 21, 23, 29, 32, 35
8.	Тема 8. Правотворчість, правореалізація та застосування норм права	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 8, 12, 23, 26
9.	Тема 9. Правові відносини та правова поведінка. Юридична відповідальність.	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 2, 9, 17, 20, 23, 40
10.	Тема 10. Правові системи сучасності	РН3, РН7, РН18, РН19, РН20	2 год./1 год.	2 год./1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 23, 31

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, бінарні лекції, індивідуальні завдання.

Методи навчання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний, дискусія, презентація.

Види навчальної роботи студента: практичні завдання, дискусії, опитування, індивідуальне науково-дослідне завдання, тестування.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Навики роботи з мультимедіа, проєкційною апаратурою, правовими інформаційно-пошуковими системами

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Вид заняття	Бали	Форма контролю
Поточна складова оцінювання		
Практичне заняття 1. Теорія держави і права в системі юридичних наук. Методологія теорії держави і права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання практичних завдань, дискусія
Практичне заняття 2. Передумови виникнення держави. Загальне вчення про державу	4 бали	Опитування на практичному занятті, дискусія, виконання завдань в малих групах
Практичне заняття 3. Форми держави. Державна влада та механізм держави.	4 бали	Опитування на практичному занятті, дискусія
Практичне заняття 4. Демократична, соціальна правова держава. Громадянське суспільство і держава.	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання практичних занять, презентації
Практичне заняття 5. Поняття, сутність та цінність права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, виконання завдань в малих групах
Практичне заняття 6. Система права та система законодавства	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, виконання завдань в малих групах
Практичне заняття 7. Форми права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, дискусія
Практичне заняття 8. Правотворчість, правореалізація та застосування норм права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, робота в малих групах
Практичне заняття 9. Правові відносини та правова поведінка. Юридична відповідальність.	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань
Практичне заняття 10. Правові системи сучасності	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань
Усього практичні заняття	40 балів	
Індивідуальні завдання	20 балів	
Усього поточна складова оцінювання:	60 балів	
Підсумкова складова оцінювання		
Модульний контроль №1	20 балів	Тести
Модульний контроль №2	20 балів	Тести
Усього підсумкова складова оцінювання:	40 балів	
РАЗОМ	100 балів	

Модульний контроль проходитиме у формі тестування. Лінк на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань студентів, можливість ім подання апеляції: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Бурдін М. Ю., Логвиненко І. А., Лазарєв В. В. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
2. Загальна декларація прав людини: Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваїте, 2015. 392 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*.1984. № 51. Ст. 1122
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*.1996. № 30. Ст. 141.
7. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник, практикум, Тести. 2-ге вид., випр. і доповн. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 584с.
8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.
9. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с.
10. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-ге вид., допов. і перероб. Київ: Алтера; ЦУЛ, 2014. 544 с.
11. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О.С.Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т

внутр. справ. Харків, 2018. 416с.

12. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С.Д.Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320с.

13. Теорія держави та права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : 7БЦ, 2022. 472 с.

14. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібн. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268

с.

Допоміжна література

1. Абросімов Є., Скалозуб Н. Проблеми праворозуміння в умовах євроінтеграції. *Митна справа*. 2015. № 2 (22). С. 244–249.

2. Басай О. В. Поняття юридичних фактів: теоретичний аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2014. № 3 (6). С. 8–16.

3. Бідзля В. В. Необхідність дотримання принципу верховенства права у нормопроектванні. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право / голов. ред. Ю. М. Бисага Ужгород, 2023. Т. 1. Вип. 77. С. 77-84.*

4. Бондаренко Н. О. Громадянське суспільство в Україні: історико-правові аспекти становлення та розвитку. *Форум права*. 2017. № 5. С. 57–63.

5. Бостан С. К. Форма державного правління: закономірності, тенденції, особливості розвитку. *Право України*. 2014. № 8. С. 27–38.

6. Гарасимів Б. Моделі громадянського суспільства: проблема взаємодії людини і держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2017. № 861. С. 97–104.

7. Гарасимів Т. Дефініція «громадянське суспільство»: філософсько-правова парадигма. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2017. № 861. С. 105–112.

8. Гусаров С. М. Законотворчість та законодавчий процес в Україні: монографія / за ред. О. М. Бандурка. Харків: Золота миля, 2014. 412 с.

9. Дашковська О. Р., Яворський В. О., Безсонова К. Д. Позитивна юридична відповідальність: загальнотеоретична характеристика. 2021. *Вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. Випуск 64. С. 21–25.

10. Джураєва О. О. Динаміка сучасної держави: загальнотеоретичний аспект. *Lex Portus*. 2018. № 2. С. 190–201.

11. Дудченко О. С. Теоретична визначеність і змістовне наповнення поняття «механізм держави». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 1. С. 10–12.

12. Загальна теорія права : підруч. для студ.-юристів / за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 568 с

08-04-10S

СИЛАБУС	Теорія держави та права	
SYLLABUS	State Theory and the Law	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK11	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	08	Право Law
Спеціальність Field of Study	081	Право Law
Освітня програма Degree Programme	Право Law	

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни *Теорія держави та права* для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою 081Право, спеціальності 081 Право. Рівне. НУВГП. 2024. 13 с.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/30683/>

Розробники силабусу:

Сахнюк Віта Володимирівна, доктор філософії з права, доцентка кафедри інформаційного права та юридичної журналістики

Силабус схвалений на засіданні кафедри інформаційного права та юридичної журналістики Протокол № 2 від «25» вересня 2024 року

В.о. завідувача кафедри інформаційного права та юридичної журналістики: доктор наук із соціальних комунікацій, професорка Мітчук О. А.

Керівник (гарант) ОП: к.ю.н., професорка Міщук І. В.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ права
Протокол № 2 від «26» вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: к.ю.н., професор Цимбалюк В.І.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»

* ОК11 – навчальної дисципліни «Теорія держави і права» – складова освітньої програми 08 «Право», спеціальності 081 «Право», спрямована на формування професійної правничої правосвідомості та культури, системи правових понять та основних концепцій у сфері державно-правової дійсності, якій встановлено форму підсумкового контролю «екзамен» та визначено кількість 4 кредити ЄКТС.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	Бакалаврський (перший) ступінь вищої освіти
Освітня програма	Право
Спеціальність	081 «Право»
Рік навчання, семестр	I, 1-семестр
Кількість кредитів	4
Лекції:	22 год. / 12 год.
Лабораторні заняття:	20 год. / 10 год.
Самостійна робота:	78 год. / 98 год.
Курсова робота:	-
Форма навчання	денна / заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор		Сахнюк Віта Володимирівна, доктор філософії з права, доцентка кафедри інформаційного права та юридичної журналістики
Вікіситет		https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Сахнюк_Віта_Володимирівна
ORCID		ORCID ID: 0000-0001-5531-024X
Як комунікувати		v.v.sakhniuk@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета: підготовка висококваліфікованого фахівця у сфері права, формування професійної правничої правосвідомості та культури, системи правових понять та основних концепцій у сфері державно-правової дійсності.

Завдання:

- розуміти основні закономірності розвитку державно-правової дійсності;
- сформувати юридичне мислення та правову культуру майбутнього правника;
- використовувати поняттєво-категоріальний апарат юридичної науки;
- вміти використовувати загальнотеоретичні знання при вивченні галузевих дисциплін;
- знати соціальні та історичні умови буття держави, цінність права, форми права, систему права, систему законодавства, правову систему та інші основні поняття.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1230>

**Передумови вивчення*
(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)**

-

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .
СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
СК17. Здатність аналізувати правові процеси і явища в історичному контексті.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
РН7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Структура та зміст освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ

Тема 1. Теорія держави і права в системі юридичних наук. Методологія теорії держави і права

*Опис теми:*Поняття та складові юриспруденції.Наука та юридична наука. Система юридичних наук.Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Поняття та ознаки теорії держави і права як науки та навчальної дисципліни.Об'єкт та предмет теорії держави і права.Функції теорії держави і права.Історія виникнення та становлення теорії держави і права як науки.Методологія теорії держави і права. Поняттєво-категоріальний апарат юриспруденції. Основні напрями розвитку науки теорії держави і права на сучасному етапі.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 2. Передумови виникнення держави. Загальне вчення про державу

*Опис теми:*Основні закономірності виникнення держави. Особливості організації влади в первісному суспільстві. Чифдом.Основні теорії походження держави.Нетрадиційнітеорії походження держави. Історичні типи держав. Поняття та ознаки держави.Суверенітет держави.Функції держави. Форми здійснення функцій держави. Сучасна держава: основні властивості. Трансформація функцій сучасної держави в умовах воєнного стану.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 3. Форми держави. Державна влада та механізм держави.

*Опис теми:*Поняття та значення форми держави.Форми державного правління: поняття і види.Форми державно-територіального устрою: поняття і види.Форми державного режиму: поняття та види.Влада як соціальний інститут. Поняття державної влади та її властивості. Державна влада. Поділ влади в державі на законодавчу, виконавчу та судову.Механізм держави: поняття, ознаки та структура. Реалізація теорії поділу влади в сучасних державах. Поняття системи «стримувань і противаг». Держава і місцеве самоврядування.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 4. Демократична, соціальна правова держава. Громадянське суспільство і держава.

*Опис теми:*Громадянське суспільство: історія становлення, поняття та структура. Співвідношення громадянського суспільства і держави.Громадянське суспільство в умовах війни.Демократія: поняття, принципи і форми.Співвідношення держави і права.Правова держава: ідея, основні характеристики.Основні характеристики соціальної держави.Держава та людина. Права людини: поняття, види, покоління прав людини.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

МОДУЛЬ 2. ТЕОРІЯ ПРАВА

Тема 5. Поняття, сутність та цінність права

*Опис теми:*Основні теорії походження права. Соціальне регулювання у первісному суспільстві. Мононорма. Типи праворозуміння. Сутність, функції та цінність права.Об'єктивне і суб'єктивне право.Принципи права: поняття та класифікація.Право позитивне та природне.Право в системі соціального регулювання.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 6. Система права та система законодавства

*Опис теми:*Поняття, ознаки та структурні елементи системи права.Галузь права: поняття, критерії розмежування. Характеристика основних галузей права. Публічне і приватне право. Матеріальне і процесуальне право.Інститут права. Норма права: поняття, ознаки, класифікація. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція.Система законодавства: поняття, основні риси та структура.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 7. Форми права

*Опис теми:*Джерело права та форма права: співвідношення понять.Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки. Дія нормативно-правових актів в часі, просторі та за колом осіб. Система законодавства та її співвідношення з системою права. Право та закон: співвідношення понять. Систематизація нормативно-правових актів (законодавства): поняття, принципи, форми.Правовий звичай.Правовий прецедент.Нормативний договір.Релігійний текст та юридична доктрина як форми права.

(Лекцій – денна: 4 год.; заочна: 2 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1год. Самостійна робота – денна: 14 год.; заочна: 18 год.)

Тема 8. Правотворчість, правореалізація та застосування норм права

*Опис теми:*Правотворчість: поняття, ознаки, функції, принципи. Тлумачення правових норм: поняття та види. Реалізація права: поняття, ознаки, форми. Правозастосування: поняття, ознаки, функції. Прогалини та правові колізії.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 9. Правові відносини та правова поведінка. Юридична відповідальність.

Опис теми: Правові відносини: поняття, ознаки, види. Структура правовідносин. Юридичні факти. Види юридичних фактів за правовими наслідками: правостворюючі, правозмінюючі, правоприпиняючі. Правомірна поведінка. Правопорушення: ознаки і види.Склад правопорушення. Юридична відповідальність в системі соціальної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Правосвідомість і правова культура. Законність і правопорядок.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

Тема 10. Правові системи сучасності

*Опис теми:*Національна правова система.Типологія права та національних правових систем.Прецедентний тип правових систем.Нормативно-актний тип правових систем.Звичаєво-традиційний тип правових систем.Правова система України.Міжнародна правова система. Процеси глобалізації, їх вплив на розвиток правових систем сучасності. Основні тенденції розвитку та взаємовпливу правових систем.

(Лекцій – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Практичні заняття – денна: 2 год.; заочна: 1 год. Самостійна робота – денна: 7 год.; заочна: 9 год.)

№	Назва теми	РН	К-сть годин лекції (денна/заочна)	К-сть годин практичні (денна/заочна)	Література (основна/допоміжна)
1.	Тема 1. Теорія держави і права в системі юридичних наук. Методологія теорії держави і права	РН3, РН18, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 1, 12, 13, 28, 30, 34
2.	Тема 2. Передумови виникнення держави. Загальне вчення про державу	РН3, РН18, РН19, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 10, 12, 19, 23, 34
3.	Тема 3. Форми держави. Державна влада та механізм держави.	РН3, РН18, РН19, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 5, 10, 11, 12, 18, 19, 22, 23, 33, 34, 38
4.	Тема 4. Демократична, соціальна правова держава. Громадянське суспільство і держава.	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20, РН21	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 2, 3, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 3, 4, 5, 6, 7, 14, 23, 24, 27, 34
5.	Тема 5. Поняття, сутність та цінність права	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 23, 34
6.	Тема 6. Система права та законодавства	РН3, РН13, РН19, РН20, РН21	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 16, 23, 25

7.	Тема 7. Форми права	РН3, РН7, РН13, РН18, РН19, РН20, РН21	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 2, 4, 5, 8, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 21, 23, 29, 32, 35
8.	Тема 8. Правотворчість, правореалізація та застосування норм права	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 8, 12, 23, 26
9.	Тема 9. Правові відносини та правова поведінка. Юридична відповідальність.	РН3, РН13, РН18, РН19, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 2, 9, 17, 20, 23, 40
10.	Тема 10. Правові системи сучасності	РН3, РН7, РН18, РН19, РН20	2 год./ 1 год.	2 год./ 1 год.	Основна: 1, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 Допоміжна: 12, 13, 23, 31

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, бінарні лекції, індивідуальні завдання.

Методи навчання: аналітичний, індуктивний, дедуктивний, дискусія, презентація.

Види навчальної роботи студента: практичні завдання, дискусії, опитування, індивідуальне науково-дослідне завдання, тестування.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Навики роботи з мультимедіа, проекційною апаратурою, правовими інформаційно-пошуковими системами

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Вид заняття	Бали	Форма контролю
Поточна складова оцінювання		
Практичне заняття 1.Теорія держави і права в системі юридичних наук. Методологія теорії держави і права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання практичних завдань, дискусія
Практичне заняття 2.Передумови виникнення держави. Загальне вчення про державу	4 бали	Опитування на практичному занятті, дискусія, виконання завдань в малих групах
Практичне заняття 3.Форми держави. Державна влада та механізм держави.	4 бали	Опитування на практичному занятті, дискусія
Практичне заняття 4.Демократична, соціальна правова держава. Громадянське суспільство і держава.	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання практичних занять, презентації
Практичне заняття 5.Поняття, сутність та цінність права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, виконання завдань в малих групах
Практичне заняття 6.Система права та система законодавства	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, виконання завдань в малих групах
Практичне заняття 7.Форми права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, дискусія
Практичне заняття 8.Правотворчість, правореалізація та застосування норм права	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань, робота в малих групах
Практичне заняття 9.Правові відносини та правова поведінка. Юридична відповідальність.	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань
Практичне заняття 10.Правові системи сучасності	4 бали	Опитування на практичному занятті, виконання завдань
Усього практичні заняття	40 балів	
Індивідуальні завдання	20 балів	
Усього поточна складова оцінювання:	60 балів	
Підсумкова складова оцінювання		
Модульний контроль №1	20 балів	Тести
Модульний контроль №2	20 балів	Тести
Усього підсумкова складова оцінювання:	40 балів	
РАЗОМ	100 балів	

Модульний контроль проходитиме у формі тестування. Лінк на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролів знань студентів, можливість їм подання апеляції: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Бурдін М. Ю., Логвиненко І. А., Лазарєв В. В. Теорія держави та права у визначеннях та схемах : довідник. Харків : ХНУВС, 2021. 108 с.
2. Загальна декларація прав людини: Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-Х. Відомості Верховної Ради Української РСР.1984. № 51. Ст. 1122
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
6. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України.1996. № 30. Ст. 141.
7. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник, практикум, Тести. 2-ге вид., випр. і доповн. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 584с.
8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131.
9. Машков А. Д.Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта,2024. 452 с.
10. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: Алтера; ЦУЛІ, 2014. 544 с.

11. Теорія держави і права : підручник / [О. М. Бандурка, О. М. Головка, О.С.Передерій та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416с.

12. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С.Д.Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320с.

13. Теорія держави та права : навч. посіб. / за заг. ред. С. Д. Гусарєва. Київ : 7БЦ, 2022. 472 с.

14. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібн. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

Допоміжна література

1. Абросімов Є., Скалозуб Н. Проблеми праворозуміння в умовах євроінтеграції. *Митна справа*. 2015. № 2 (22). С. 244–249.

2. Басай О. В. Поняття юридичних фактів: теоретичний аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2014. № 3 (6). С. 8–16.

3. Бідзіля В. В. Необхідність дотримання принципу верховенства права у нормопроектванні. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право / голов. ред. Ю. М. Бисага Ужгород, 2023. Т. 1. Вип. 77. С. 77-84.*

4. Бондаренко Н. О. Громадянське суспільство в Україні: історико-правові аспекти становлення та розвитку. *Форум права*. 2017. № 5. С. 57–63.

5. Бостан С. К. Форма державного правління: закономірності, тенденції, особливості розвитку. *Право України*. 2014. № 8. С. 27–38.

6. Гарасимів Б. Моделі громадянського суспільства: проблема взаємодії людини і держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2017. № 861. С. 97–104.

7. Гарасимів Т. Дефініція «громадянське суспільство»: філософсько-правова парадигма. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2017. № 861. С. 105–112.

8. Гусаров С. М. Законотворчість та законодавчий процес в Україні: монографія / за ред. О. М. Бандурка. Харків: Золота миля, 2014. 412 с.

9. Дашковська О. Р., Яворський В. О., Безсонова К. Д. Позитивна юридична відповідальність: загальнотеоретична характеристика. 2021. *Вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. Випуск 64. С. 21–25.

10. Джураєва О. О. Динаміка сучасної держави: загальнотеоретичний аспект. *Lex Portus*. 2018. № 2. С. 190–201.

11. Дудченко О. С. Теоретична визначеність і змістовне наповнення поняття «механізм держави». *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 1. С. 10–12.

12. Загальна теорія права : підруч. для студ.-юристів / за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 568 с

[Калюжний Р. А.](#) Теорія держави і права – основа формування професійної компетентності майбутніх правників. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2017. № 1. С. 194-196.

13. Корнієвський О. А. Громадянське суспільство сучасної України: проблемні аспекти розвитку. *Наукові праці МАУП*. 2017. Випуск 52 (1). С. 56–63.

14. Лебедева Ю. О. Сучасна інтерпретація українськими істориками теорій походження та розвитку Київської Русі. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2014. № 1. С. 88–94.

15. Левицька Н. Юридичні конструкції та система права: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С.169–173.

16. Логвиненко М. Поняття та складники правомірної поведінки. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 4. С. 283–286.

17. Мельничук С. М. Правові форми реалізації функцій сучасної держави Україна: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 478 с.

18. Мельничук С. М. Функції сучасної держави в умовах воєнного стану. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. Випуск 1 (101). С. 23–35.

19. Олейников С. М. Зловживання правами як неправомірне поведінка. *Наука і техніка*. 2022. № 6 (6). С. 348–362.

20. Оніщенко Н. Деякі дискусійні питання визначення категорії «джерело права» у сучасній юридичній науці. *Право України*. 2013. № 5. С. 245–252.

21. Пасальський М. М. Правовий статус і правосуб'єктність держави: дискусійні питання теорії та практики. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 1. С. 26–31.

22. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. – К. : 7БЦ, 2023. 468 с.
23. Пендюра М. М., Лапка О. Я. Толерантність і європейські правові цінності. Альманах права. Актуальні проблеми правового розвитку в умовах війни та післявоєнної відбудови держави. Випуск 13. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2022. С. 276–281.
24. Петришин О., Погребняк С. Система права: загальнотеоретична характеристика. *Право України*. 2017. № 5. С. 9–17.
25. Попова О. В. Нормотворчий процес та правозастосування : навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2022. 168 с.
26. Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року : матер. щоріч. доп. /В. Потапенко, Ю. Тищенко, Ю. Каплан та ін./ заг. ред. Ю. Каплан. Київ: НІСД, 2022. 56 с. (Серія «Гуманітарний розвиток»).
27. Процевський В. О. Щодо методологічних засад вивчення правових дисциплін. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2017. Випуск 27. С. 5–12.
28. Серета Т. М. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2013. № 1. С.134–141.
29. Середюк І. А. Визначення предмета теорії держави і права: доктринальні підходи та правове закріплення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 3. С.37–48.
30. Степаненко К. В. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. 2018. Проблеми законності. Випуск 140. С.26–34.
31. Стецик Н. В. Норма права та нормативно-правовий припис: загальнотеоретичні аспекти. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). С. 212–219.
32. Сухонос В. В. Поділ влади: теорія і принцип: аналіз структурного та функціонального аспектів. *Вісник Прокуратури*. 2013. № 12 (150). С. 146–155.
33. Теорія держави та права : навчальний довідник. Робочий зошит / Т 33 уклад. О. М. Шуміло, О. В. Панасюк. – Суми : Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2023. 92 с.
34. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 24–32.
35. Тополевський Р. Система джерел права України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Право України*. 2017. № 6. С. 90–97.
36. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність : навчальний посібник. Київ : ФОП Голембовська О. О., 2018. 204 с.
37. Устименко О. С. Загальнотеоретична характеристика основних наукових концепцій походження держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 2. Т. 1. 2017. С. 25–28.
38. Шатіло В. А. Співвідношення функцій державного апарату та механізму державної влади. *Вісник академії адвокатури України*. 2013. № 2 (27). С. 5–11.
39. Шестопалова Л. Поняття «зловживання» в законодавстві України. *Теорія держави і права*. 2019. № 9. С. 186–192.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Центр українсько-європейського наукового співробітництва: <https://cuesc.org.ua/>
4. Урядовий портал України: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача та здобувачів:

1. Сахнюк В. В. Роль та місце судового прецеденту у системі джерел національного права. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1. (45.1). С. 119–122.

2. Сахнюк В. В., Цимбалюк В. В. Особливості застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. С. 34–37.

3. Міщук І. В., Сахнюк В. В. Окремі аспекти права на безоплатну правову допомогу в контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини. *Нове українське право*. 2021. Випуск 3. С. 151–155. DOI:<https://doi.org/10.51989/NUL.2021.3.22>

4. Сахнюк В. В. Особливості забезпечення права на безоплатну правову допомогу в територіальних громадах. *Правовий часопис Донбасу*. 2023. № 1 (82). С. 52–56. DOI 10.32782/2523-4269-2022-82-1-1-44-48

5. Сахнюк В. В. Деякі тенденції розвитку інституту покарань. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. Випуск 4 (51). С. 108–111. DOI <https://doi.org/10.32782/ryuv.v4.2023.20>

6. Сахнюк В., Костюкович М. Взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства в Україні. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні: монографія / авт. кол. Цимбалюк В.І., Гришко В. І., Міщук І. В. та інші. Одеса: КУПРІЄНКО СВ. 2019. С. 73–92.

7. Сахнюк В. В. До питання про співвідношення понять «правова допомога», «юридична допомога» та «професійна правнича допомога». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: *Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні*, м.Запоріжжя, 23-24 квітня 2021 року. Запоріжжя: Запорізька міська організація «Істина», 2021. С. 17–19.

8. Сахнюк В. В. Право на безоплатну правову допомогу: загальна характеристика. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти, м. Рівне, 11–12 травня 2022 року [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2022. С. 261–263.

9. Сахнюк В. В. Правова обізнаність як елемент доступу до безоплатної правничої допомоги серед дітей та молоді. Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти «*Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки*». 2023. С. 582–584.

10. Сахнюк В. В. Забезпечення доступу до правосуддя в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, Рівненський інститут КУП НАН України, 27-28 квітня 2023 р.) / Упорядкування Оксани Якимчук. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2023. С. 344–346.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Під час вивчення ОК «Теорія держави і права» формуються такі soft skills як здатність комунікувати, критично мислити, вміння працювати з великими об'ємами даних, допитливість, цілеспрямованість, наполегливість, командна робота.

Дедлайни та перескладання

Оголошення стосовно дедлайнів здачі частин навчальної дисципліни публікуються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE за календарем: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5479>.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей здобувачів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування», <https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/>. Згідно цього документу і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті.

Студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності, використання ШІ) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - [Академічна доброчесність \(nuwm.edu.ua\)](http://nuwm.edu.ua)

Вимоги до відвідування

Здобувачу не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. Пропущені лекції опрацьовуються студентами самостійно на навчальній платформі на сторінці освітньої компоненти <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5479>.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, окрім контрольних заходів (опитування, тестування тощо) лише для пошуку інформації, яка стосується освітньої компоненти.

amp;sa=D&source=editors&ust=1727350552493234&usg=AOvVaw3X1v411Y9kkLq_FNqRkVkG">Калюжний Р. А. Теорія держави і права – основа формування професійної компетентності майбутніх правників. Юридичний вісник. *Повітряне і космічне право*. 2017. № 1. С. 194-196.

13. Корнієвський О. А. Громадянське суспільство сучасної України: проблемні аспекти розвитку. *Наукові праці МАУП*. 2017. Випуск 52 (1). С. 56–63.

14. Лебедева Ю. О. Сучасна інтерпретація українськими істориками теорій походження та розвитку Київської Русі. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2014. № 1. С. 88–94.

15. Левицька Н. Юридичні конструкції та система права: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 9. С. 169–173.

16. Логвиненко М. Поняття та складники правомірної поведінки. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 4. С. 283–286.

17. Мельничук С. М. Правові форми реалізації функцій сучасної держави Україна: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2019. 478 с.

18. Мельничук С. М. Функції сучасної держави в умовах воєнного стану. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. Випуск 1 (101). С. 23–35.

19. Олейников С. М. Зловживання правами як неправомірною поведінкою. *Наука і техніка*. 2022. № 6 (6). С. 348–362.

20. Оніщенко Н. Деякі дискусійні питання визначення категорії «джерело права» у сучасній юридичній науці. *Право України*. 2013. № 5. С. 245–252.

21. Пасальський М. М. Правовий статус і правосуб'єктність держави: дискусійні питання теорії та практики. *Наукові записки інституту законодавства Верховної Ради України*. 2016. № 1. С. 26–31.

22. Пендюра М. М. Теорія держави та права. Курс інтерактивних лекцій / М. М. Пендюра. – К. : 7БЦ, 2023. 468 с.

23. Пендюра М. М., Лапка О. Я. Толерантність і європейські правові цінності. Альманах права. Актуальні проблеми правового розвитку в умовах війни та післявоєнної відбудови держави. Випуск 13. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2022. С. 276–281.

24. Петришин О., Погребняк С. Система права: загальнотеоретична характеристика. *Право України*. 2017. № 5. С. 9–17.

25. Попова О. В. Нормотворчий процес та правозастосування : навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2022. 168 с.

26. Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року : матер. щоріч. доп. /В. Потапенко, Ю. Тищенко, Ю. Каплан та ін./ заг. ред. Ю. Каплан. Київ: НІСД, 2022. 56 с. (Серія «Гуманітарний розвиток»).

27. Процевський В. О. Щодо методологічних засад вивчення правових дисциплін. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО»*. 2017. Випуск 27. С. 5–12.

28. Серета Т. М. Практика Європейського суду з прав людини як джерело судового правозастосування. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2013. № 1. С. 134–141.

29. Середюк І. А. Визначення предмета теорії держави і права: доктринальні підходи та правове закріплення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2013. № 3. С. 37–48.

30. Степаненко К. В. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. 2018. Проблеми законності. Випуск 140. С. 26–34.

31. Стецик Н. В. Норма права та нормативно-правовий припис: загальнотеоретичні аспекти. *Публічне право*. 2016. № 4 (24). С. 212–219.
32. Сухонос В. В. Поділ влади: теорія і принцип: аналіз структурного та функціонального аспектів. *Вісник Прокуратури*. 2013. № 12 (150). С. 146–155.
33. Теорія держави та права : навчальний довідник. Робочий зошит / Т 33 уклад. О. М. Шуміло, О. В. Панасюк. – Суми : Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ, видавничо-виробниче підприємство «Мрія», 2023. 92 с.
34. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 24–32.
35. Тополевський Р. Система джерел права України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Право України*. 2017. № 6. С. 90–97.
36. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність : навчальний посібник. Київ : ФОРМ Голембовська О. О., 2018. 204 с.
37. Устименко О. С. Загальнотеоретична характеристика основних наукових концепцій походження держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Випуск 2. Т. 1. 2017. С. 25–28.
38. Шатіло В. А. Співвідношення функцій державного апарату та механізму державної влади. *Вісник академії адвокатури України*. 2013. № 2 (27). С. 5–11.
39. Шестопалова Л. Поняття «зловживання» в законодавстві України. *Теорія держави і права*. 2019. № 9. С. 186–192.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua>
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Центр українсько-європейського наукового співробітництва: <https://cuesc.org.ua/>
4. Урядовий портал України: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача та здобувачів:

1. Сахнюк В. В. Роль та місце судового прецеденту у системі джерел національного права. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1. (45.1). С. 119–122.
2. Сахнюк В. В., Цимбалюк В. В. Особливості застосування практики Європейського суду з прав людини в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 6. С. 34–37.
3. Міщук І. В., Сахнюк В. В. Окремі аспекти права на безоплатну правову допомогу в контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини. *Нове українське право*. 2021. Випуск 3. С. 151–155. DOI:<https://doi.org/10.51989/NUL.2021.3.22>
4. Сахнюк В. В. Особливості забезпечення права на безоплатну правову допомогу в територіальних громадах. *Правовий часопис Донбасу*. 2023. № 1 (82). С. 52–56. DOI 10.32782/2523-4269-2022-82-1-1-44-48
5. Сахнюк В. В. Деякі тенденції розвитку інституту покарань. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. Випуск 4 (51). С. 108–111. DOI <https://doi.org/10.32782/ryuv.v4.2023.20>
6. Сахнюк В., Костюкович М. Взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства в Україні. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні: монографія / авт. кол. Цимбалюк В.І., Гришко В. І., Міщук І. В. та інші. Одеса: КУПРІЄНКО СВ. 2019. С. 73–92.
7. Сахнюк В. В. До питання про співвідношення понять «правова допомога», «юридична допомога» та «професійна правнича допомога». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: *Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадянського суспільства в Україні*, м.Запоріжжя, 23-24 квітня 2021 року. Запоріжжя: Запорізька міська організація «Істина», 2021. С. 17–19.
8. Сахнюк В. В. Право на безоплатну правову допомогу: загальна характеристика. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки*: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти, м. Рівне, 11–12 травня 2022 року [Електронне видання]. Рівне: НУВГП, 2022. С. 261–263.
9. Сахнюк В. В. Правова обізнаність як елемент доступу до безоплатної правничої допомоги серед дітей та молоді. Міжнародна науково-практична конференція молодих науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки». 2023. С. 582–584.
10. Сахнюк В. В. Забезпечення доступу до правосуддя в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні: матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Рівне, Рівненський інститут КУП НАН України, 27-28 квітня 2023 р.) / Упорядкування Оксани Якимчук. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2023. С. 344–346.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Під час вивчення ОК «Теорія держави і права» формуються такі soft skills як здатність комунікувати, критично мислити, вміння працювати з великими об'ємами даних, допитливість, цілеспрямованість, наполегливість, командна робота.

Дедлайни та перескладання
<p>Оголошення стосовно дедлайнів здачі частин навчальної дисципліни публікуються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE за календарем: https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5479.</p> <p>Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей здобувачів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування», https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/. Згідно цього документу і реалізується право здобувача на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.</p>
Неформальна та інформальна освіта (за потреби)
<p>Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті.</p> <p>Студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.</p>
Правила академічної доброчесності
<p>За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.</p> <p>За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.</p> <p>Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності, використання ШІ) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - Академічна доброчесність (nuwm.edu.ua)</p>
Вимоги до відвідування
<p>Здобувачу не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. Пропущені лекції опрацьовуються студентами самостійно на навчальній платформі на сторінці освітньої компоненти https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=5479.</p> <p>Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, окрім контрольних заходів (опитування, тестування тощо) лише для пошуку інформації, яка стосується освітньої компоненти.</p>

Автор
старший викладач

Віта САХНЮК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної
роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1228
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100